

УНИВЕРЗИТЕТ „КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

КАТЕДРА ЗА РОМАНСКИ ЈАЗИЦИ И КНИЖЕВНОСТИ
СЕМИНАР ЗА ИТАЛИЈАНСКИ ЈАЗИК И КНИЖЕВНОСТ
СКОПЈЕ

PARTE SECONDA
IL VINO E LA POESIA

Лектури по Италијански Јазик

30

Lettorato
di Lingua Italiana

Аула на Филозофско-филолошкиот факултет:
19. XII 1990 год., во 12,00 ч.

UNIVERSITÀ „KIRIL I METODIJ“ — FACOLTÀ
DI FILOGIA

ISTITUTO DI LINGUE E LETTERATURE ROMANZE
SEMINARIO DI LINGUA E LETTERATURA ITALIANA
SKOPJE

НАКРАТКО ЗА ДЕНШНИОВ КОНЦЕРТ СО НАСЛОВ

ВИНОТО И ПОЕЗИЈАТА

Денешнава приредба насловена „ВИНОТО И ПОЕЗИЈАТА“ содржи песни и извадоци од поезија, чишто теми, покрај виното, се радоста, младоста, безгрижноста, љубовта и убавината на светот.

Што се однесува до јазикот на текстовите, покрај класичниот италијански (Лоренцо деј Медичи, наречен Ил Манџифико, Лудовико Ариосто и Франческо Реди), застапен е и средновековниот латински јазик на „Кармина бурана“, како и некој дијалект од живописниот јазичен мозаик на Италија.

Репертоарот на денешнава приредба ќе го завршиме со песната која слободно можеме да кажеме дека веќе стана основен мотив на секој наш јавен настап, некаков вид порака, песната „Потребен е цвет“. Оваа песна, по наше видување, претставува богатство од поезија и музика, создадена од две големи лирски души, цврсто поврзани за корените на животот, Џани Родари и Серџо Ендриго. (Ја користиме оваа прилика, јавно да ја изразиме нашата благодарност на почитуваниот кантавтор Серџо Ендриго, кој пред пет години безрезервно и со задоволство ја прифати поканата да одржи два бесплатни концерти во чест и во полза на Италијанскиот лекторат, кој тогаш славеше 25 години од постоењето).

Денес, не е повеќе со нас да го придружува хорот драгоцениот соработник, уметник како во музиката, така и во животот, мил и голем пријател, вистинска душа на хорот уште од неговото создавање пред повеќе од петнаесет години, Ружди Абди: тој ненадејно не напушти во цветот на својот живот, минатото лето. Иако од извесно време нашиот хор е предмет на особен интерес од страна на директорот на мандолинскиот оркестар при Домот на младите „25 Мај“ од Скопје, чишто резултат е и денешново заедничко настапување, сепак во нас останува голема празнина за нашиот армоникаш и пијанист Ружди. Хорот, со својата долгогодишна активност, благодарейќи на делотворната и стимулативната улога на Ружди, се залага за една основна порака, покрај многубројните други, коишто ја надополнуваат; а таа е ПОЧИТ КОН ЛУЃЕТО И НЕШТАТА, СОЛИДАРНОСТ, ПОМОШ НА НЕМОЌНИТЕ И СЛАБИТЕ, НА ДЕЦАТА, СТАРИТЕ И БОЛНИТЕ. Мандолинскиот оркестар, под ди-

DUE PAROLE SULLO SPETTACOLO ODIERNO INTITOLATO

IL VINO E LA POESIA

Il repertorio comprende canti e frammenti di testi poetici, popolari e d'autore, i cui temi, oltre al vino, sono l'allegria, la gioventú, la spensieratezza, l'amore e le dolcezze di questo mondo. L'uso della lingua, oltre all'italiano letterario classico (qui rappresentato da autori quali Lorenzo dei Medici, detto il Magnifico, Ludovico Ariosto, Francesco Redi), spazia dal latino medioevale dei *Carmina Burana* ad alcuni dialetti del variopinto mosaico linguistico italiano.

A chiusura del repertorio viene presentato un canto, che è ormai divenuto motivo fisso di ogni nostra rappresentazione, una specie di distintivo morale: "Ci vuole un fiore", a nostro modo di vedere, autentico gioiello di poesia e musica, frutto di due grandi anime liriche e profondamente legate alle radici della vita, Gianni Rodari e Sergio Endrigo. (Cogliamo questa occasione per esprimere pubblicamente la nostra gratitudine allo stimatissimo cantautore che cinque anni or sono accolse senza riserve l'invito a tenere due concerti in onore e a favore del Lettorato Italiano, che celebrava allora venticinque anni di attività, con il compenso simbolico di un dinaro!).

Ad accompagnare il Coro oggi non c'è piú Colui che sin dalla sua formazione ne è stato l'anima, il prezioso collaboratore, maestro di musica e maestro di vita, l'amico grande ed umile, Ruždi Abdi* che improvvisamente ci ha lasciati nel fiore dei suoi anni, l'estate scorsa. E anche se da qualche anno il Coro è oggetto di particolare ammirazione da parte del direttore dell'orchestra di mandolini della Casa della Gioventú "25 maggio" di Skopje, tanto che oggi si dà spettacolo in comune, il vuoto lasciatoci dal nostro pianista e fisarmonicista Ruždi resta incolmabile. Il Coro con l'attività dei suoi quindici anni ha portato avanti, grazie anche alla presenza armonizzante di Ruždi, un **messaggio fondamentale**, a parte i tanti altri che gli ruotano intorno: **il rispetto degli uomini e delle cose, la solidarietà, l'aiuto ai deboli e ai bisognosi, ai bambini, ai vecchi e ai malati.**

ригентството на Рамадан Шукри, на почетокот ќе ја изведе композицијата „Пролет“, став први од Вивалди (солист Сте-ла Гоцева) потоа „Адаџо“ од Албиниони; а на крајот на при-редбава ќе ја слушнеме неаполитанската мелодија „Санта Лучија“.

Искажувајќи ја, на крај, надежта дека поетската и ми-лозвучната порака „Потребен е цвет“, едноставна, но полна со животворна енергија, да стигне барем до срцата на сите нас, денес овде собрани, благодариме за вниманието и мо-лиме . . . да ни простите за многуте неизбежни недостатоци и грешки.

CI VUOLE UN FIORE

Le cose di ogni giorno
Raccontano segreti
a chi le sa guardare e ascoltare.

Per fare un tavolo
ci vuole il legno,
per fare il legno
ci vuole l'albero,
per fare l'albero
ci vuole il seme,
per fare il seme
ci vuole il frutto,
per fare il frutto
ci vuole un fiore,
per fare un tavolo
ci vuole un fiore!

Per fare un fiore
ci vuole il ramo,
per fare il ramo
ci vuole l'albero,
per fare l'albero
ci vuole il bosco,
per fare il bosco
ci vuole il monte,
per fare il monte
ci vuol la terra,
per fare la terra
ci vuole un fiore,
per fare tutto
ci vuole un fiore!

1

ПОТРЕБЕН Е ЦВЕТ

СЕКОДНЕВНИТЕ НЕШТА
ТАЗНИ МУ ОТКРИВААТ
НА ОНОЈ КОЈ УМЕЕ ДА ГИ ГЛЕДА
И ДА ГИ СЛУША:

ЗА ЕДНА МАСА
ПОТРЕБНО Е ДРВО,
ЗА ЕДНО ДРВО
ПОТРЕБНО Е СТЕБЛО,
ЗА ЕДНО СТЕБЛО
ПОТРЕБНА Е СЕНКА,
ЗА ЕДНА СЕНКА
ПОТРЕБЕН Е ПЛОД,
ЗА ЕДЕН ПЛОД
ПОТРЕБЕН Е ЦВЕТ,
ЗА ЕДНА МАСА
ПОТРЕБЕН Е ЦВЕТ!

ЗА ЕДЕН ЦВЕТ
ПОТРЕБНА Е ГРАНКА,
ЗА ЕДНА ГРАНКА
ПОТРЕБНО Е ДРВО,
ЗА ЕДНО ДРВО
ПОТРЕБНА Е ШМА,
ЗА ЕДНА ШМА
ПОТРЕБНА Е ГОРА,
ЗА ЕДНА ГОРА
ПОТРЕБНА Е ЗЕМЈА,
ЗА ЕДНА ЗЕМЈА
ПОТРЕБЕН Е ЦВЕТ,
ЗА СЕ ПОТРЕБЕН Е ЦВЕТ!

Il pannello n.1 riprodotto il testo e la traduzione in macedone della canzone “distintivo” del Coro

L'orchestra di mandolini, diretta da Ràmadan Šukri, darà inizio allo spettacolo con l'esecuzione della "Primavera", primo movimento, di Vivaldi (solista Stella Gòtseva), quindi "Adagio" di Albinoni. A conclusione del concerto verrà eseguita la napoletana "Santa Lucia".

Formulando, infine, l'augurio che il messaggio poetico-canoro **Ci vuole un fiore**, semplice e pieno di forza vitale, giunga almeno fino ai cuori di tutti noi oggi qui riuniti, ringraziamo dell'attenzione e chiediamo ... clemenza per tutte le immancabili pecche!

* L'amico Ruždi era un non vedente.

L'annunciatrice illustra il programma. Sullo sfondo, l'orchestra dei giovani mandolinisti

Il maestro Ràmadan Šukri all'inizio del concerto

È poi la volta del Coro

LA SOCIETA' DEI MAGNACCIONI

(CANZONE POPOLARE ROMANESCA, ELABORATA DA FERRI —
DE SANTIS)

Fatece largo, che' passamo noi:
le giovincelle de 'sta Roma bella!
Ce so' ragazze fatte cor pennello
e li ragazzi famo 'nnamora'!

Ma che ^{ce}frega, ma che ce 'mporta
se l'oste ar vino ci ha messo l'acqua?
E noi je dimo, e noi je famo:
„Ci hai messo l'acqua e nun te pagamo!“
Ma pero' noi semo quelle
che j'arrisponnemo 'n coro:
„E' mejo er vino de li Castelli
che de 'sta zozza societa'!“

Ce piaceno li polli, l'abbacchi e le galline,
perche' nun ci hanno spine, nun co' come er baccala'!
La societa' de li magnaccioni,
la societa' de la gioventu':
a noi ce piace da magna e beve
e nun ce piace de lavora'!
Portace n'antro litro,
che noi se lo bevemo
e poi j'arrisponnemo:
„Embe', embe', che c'e'?“
E quanno er vino, 'mbeh,
ce arriva ar gozzo, 'mbeh,
ar gargarozzo, 'mbeh,
ce fa er singhiozzo, 'mbeh, . . .
Pe falla corta, pe falla breve:
„Mio caro oste, portace da beve!“

ДРУЖИНА НА ВЕСЕЛЦИИТЕ

(НАРОДНА ПЕСНА, НА РИМСКИ ДИЈАЛЕКТ, ОБРАБОТЕНА ОД
ФЕРИ — ДЕ САНТИС)

Направете ни пат, минуваме ние:
девојчињата на убавиот Рим!
Некои се како насликани
и момчиња пленуваме ко ништо!

Но што ни е гајле, зарем е важно
дали крчмарот во виното ставал вода?
Па ние ќе кажеме, ние ќе му речеме:
„Ставаш ли вода, а? Па нема да ти платиме!“
Арно ама, ние сме од оние
кои во еден глас ќе му речеме:
„Подобро е виното од Кастели
од она на гнилово општество“!

Мераклии сме за пилиња, јагниња и кокошки,
затоа што немаат коски,
не се како бакаларот.
Дружината на веселциите,
дружината на брливите,
ние само сакаме да јадеме и да пиеме,
а за рабта ич не не' бива!
Донеси уште литар,
а ние ќе го испиеме
и потоа ќе му речеме:
„Па што, па што, што де?“
И кога виното, хик,
ќе дојде до грлото, хик,
до устата, хик,
ќе има, хик, долго икање...
Накратко, со два збора само:
„Крчмару драг, донеси ни, бре, за пиење!“

LA SOCIETÀ DEI MAGNACCIONI

Fatece Largo, che passamo noi:
Le ciovinelle de 'sta Roma bella!
Ce so' ragazze fatte cor pennello
e Li ragazzi fàmo 'nnamora'!

Ma che ce frega, ma che ce 'mporta
se l'oste ar vino ci ha messo l'acqua?
E noi je dimo, e noi je fàmo:
'Ci hai messo l'acqua e nun te pagamo!'
Ma pero' noi semo quelle
che j'arrisponnemo 'n coro:
'E' meso ar vino de Li Castelli
che de 'sta zozza società!'

Ce piaceno Li polli, l'abbacchi e le galline,
perche' nun ci hanno spine, nun so come er baccò.
La società de Li gioventu',
a noi ce piace da magna e beve
e nun ce piace de lavoro!
Portace n'antro litro,
che noi se lo bevemo
e poi j'arrisponnemo:
'Embe', embe', che c'e'?'
E quanno er vino, 'mbeh,
ce arriva ar gozzo, 'mbeh,
ar gargarozzo, 'mbeh,
ce fa er singhiozzo, 'mbeh, ...
Pe falla corta, pe falla breve:
'Mio caro oste, portace da beve!'

ДРУЖИНАТА НА ВЕСЕЛЦИИТЕ

Направете ни пат, минуваме ние:
Девојчињата на убавнот рин!
Некои се како наслакани
и помчиња пивнуваме ко ништо!

Но што ни е гајле, зарем е важно
дали крчмарот во виното стадал вода?
Па ние ќе кажеме, ние ќе му речеме:
'Стадал ли вода, а? Па нема да ти платиме.'
Арго ама, ние сме да оние
кои во еден глас ќе му речеме:
'Подобро е виното од Кастели
од она на гнилово општество!'

Меракни сме за пивања, јагниња и кокони,
затоа што немаат коски,
не се како бакаларот,
Дружината на веселциите,
дружината на бриџите,
ние само сакаме да јадеме и да пиеме,
за работа нч не не бива!
Донеси уште литар,
а ние ќе го испиеме
и потоа ќе му речеме:
'Па што, па што, што де?'
И кога виното, хик,
ќе дојде до граото, хик,
до устата, хик,
ќе ина, хик, долго икање...
Накратко, со два збора само:
'Крчмару драг, донеси ни, бре, за пиење!'

1990

VISITA ALLE OSTERIE

Osteria numero ZERO: parapon' zapon zapon!
 E' successo un fatto nero:
 anche i morti putrefatti
 si ubriacavano come matti!
 Dashela a me, biondina,
 dashela a me, bionda!

Osteria numero UNO: parapon' ...
 non c'e' dentro mai nessuno,
 ma c'e' dentro la padrona,
 che davvero e' propria bona!
 Dashela...

(...)

Osteria numero CENTO: parapon' ...
 esci fuori, se sei dentro;
 non puoi stare fino a sera
 a ubriacarti di **Barbena!**
 Dashela...

Osteria del GRIGNOLINO: parapon' ...
 qui si beve solo vino!
 Chi non beve in compagnia
 o e' un ladro o e' una spia!
 Dashela...

(...)

Osteria numero MILLE: parapon' ...
 questo vino fa scintille!
 Fa scintille e scintilline:
 su', bevetelo, bambine!
 Dashela...

ПО МЕАНИТЕ

Меаната броз Нула: парapon' zapon zapon!
 Нешто страшно таму се случи
 и мртвоците распаднаха
 ко луѓи се лизанеа!
 Аз, со мене раченче
 аз, со мене, ма!

Меаната броз Еден: парapon' ...
 Тука муштери никогаш нема,
 но меанциката на е тука
 хола баш ... не е тешка маха!
 Аз, со мене ...

(...)

Меаната броз Сто: парapon' ...
 Ако си внатре азде надвор!
 Во **БАРБЕРА** се до зори
 не ги стопи своите бигори!
 Аз, со мене ...

Меаната од **ГРИГОЛИНО** парapon' ...
 Овде се томи само вино:
 кој не пие во друштво наше
 аздук е или кодош!
 Аз, со мене ...

(...)

Меаната броз ИАЈАДА: парapon' ...
 Ова вино искри фига!
 Се наоколу фига искри:
 аз, напите се, моми личи!
 Аз, со мене ...

1990

'A CANZUNE TE LU MIERU

(CANZONE POPOLARE LECCESE, ELABORATA DA G. PETRACHI)

Quanti bicchieri te mieru me bbiu
tanti penzieri te capu me lleu!
Mieru, mieru, mieru lla lla
quanti culuri me faci cangia'!

Cu mienzu quintu suntu nu cardillu,
cu mienzu litru me sentu gia' brillu!
Mieru...

Lu megghiu dottore e' lu cantinieri,
te llea te capu tutti li penzieri!
Mieru...

*****

****

*

Ci vvii lu mieru te lu Cosiminu
rimani 'mbriacu finu a cra mmatinu!
Mieru...

Ci 'a fatica se chiama cucuzza,
mamma, cce puzza, mamma cce puzza!
Mieru...

Ci cu llu mieru te minti a scummessa,
tie nci rimani sempre te fessa!
Mieru...

ПЕСНА ЗА ВИНОТО

(НАРОДНА ПЕСНА ОД ОКОЛИНА ЛЕЧЕ, НА САЛЕНТИНСКИ
ДИЈАЛЕКТ, ОБРАБОТКА ОД Ц. ПЕТРАКИ)

Колку повеќе чаши празнам,
толку помалку му ја мислам!
Вино, вино, вино, ла ла!
Колку бои, тра ла ла!

Со чоканче веќе сум врапче,
со пола килце во облаци летам!
Вино, . . .

Најдобриот лекар е винарот,
сите болки на душата ти ги лечи!
Вино, . . .

*****

*****

*

Вино кај Козимино пиј без гајле,
пијан ќе си до утре сабајле!
Вино, . . .

Ако работата е Баба-Рога,
дај Боже! за час да ја снема!
Вино, . . .

Немој со вино да се кладиш,
мајмун голем ќе те направи!
Вино, . . .

GLORIA AL VINO!

- 1: voce: Vino e poesia, vino e arte sono sempre andati d' accordo. Niente come il vino e' in grado di creare quello stato di euforia, di controllata follia, di evasione che e' necessario alla „creazione“. Ecco cosa sostiene il poeta cinese Li Po:
  - 2: A che scopo dovrei studiare gli spiriti e i libri di magia?
Dopo il terzo bicchiere, già mi trovo sulla Gran Via;
dopo il primo boccale
gia' la natura e io
siamo tutt' uno...
  - 1: Ma i poeti non vedono il vino soltanto come ispiratore: e' anche
  - 3: *compagno d' amore,*
  - 4: *fonte di piacere,*
  - 5: *simbolo edonistico,*
  - 6: *occasione di festa.*
- 1: Il piu' celebre dei canti di gioia per il vino — notissimo ancora oggi — e' quello di Lorenzo il Magnifico:
- 7: Quant' e' bella giovinezza,
che si fugge tuttavia!
Chi vuol essere lieto, sia:
di doman non v' e' certezza.
Quest' e' Bacco e Arianna,
belli, e l' un dell' altro ardenti:
perche' il tempo fugge e inganna,
sempre insieme stan contenti...
- 8: Donne e giovinetti amanti,
viva Bacco e viva Amore!
Ciascun suoni, balli e canti!
- 1: Vivevano il vino con allegria, con giocondita' e spensieratezza i goliardi — „scapigliati poeti erranti“ — che cantavano:
coro: Beve madonna, beve messere,
beve il chierico, beve l'arciere,
beve questo, beve quella,
beve il servo con l'ancella...
Beve il fratello e la sorella,
beve la nonna vecchierella,
bevon borghi, bevon ville,
bevon cento, bevon mille...
- 1: In Italia, dal Cinquecento al Seicento, i „poeti bacchici“ si scatenano: dal Redi al Marino al Chiabrera e' tutto un inneggiare al vino:
- 10: Se dell'uve il sangue amabile
non rinfranca ognor le vene,
questa vita e' troppo labile
troppo breve e sempre in pene...

ДА ЖИВЕЕ ВИНОТО!

- 1; глас: Виното и поезијата, виното и уметноста отсекогаш оделе заедно. Ништо друго не може толку добро да ја создаде онаа состојба на еуфорија, на зауздана лудост, на бегство коешто е потребно за „творење“, како што тоа го може виното. Да го чуеме Кинескиот поет Ли По:
- 2: Зошто би морал да ги проучам духовите и книгите за магија?
По третата чаша, веќе се наоѓам
на Големиот пат;
по првиот бокал
природата и јас
сме веќе едно . . .
- 1: Меѓутоа, поетите виното не го гледаат само како вдахновител: тоа е исто така
- 3: љубовен придружник
- 4:   извор на радост,
- 5:   хедонистички симбол,
- 6: повод за веселба.
- 1: Најславна песна за виното е онаа од Лоренцо ил Маџифико позната и денес:
- 7: Колку е убава младоста,
која сепак си поминува!
Кој сака да биде весел, нека биде,
зашто утре ништо не се знае.
Овие се Бахус и Аријана,
убави, еден за друг горат:
бидејќи времето бега и лаже
заедно секогаш тие уживаат
- 8: Еј, девојки и вљубени момчиња,
да живее Бахус, да живее Љубовта!
Нека се свири, танцува и пее!
- 1: Во средниот век студентите, „разузданите поети скитници“, го чувствуваа виното со веселост, ведрина и безгрижност, и пееја:
- хор: Пие госпоѓата, пие господинот,
пие свештеникот, пие стрелецот,
пие овој, пие онаа,
пие слугата со слугинката . . .
Пие братот, пие сестрата,
пие нашата мила бабичка,
пијат паланките, пијат селата,
пијат стотици, пијат илјадници
- 1: Во Италија, од XVI-от па сè до XVII-от век, „Бахусовите поети“ се ослободуваат од оковите, и од РЕДИ до МАРИНО, до КЈАБРЕРА, сите го слават виното:
- 10: Ако слатката крв од грозјето
нашите жили не ги раздвижува,
животот е брзо минлив,
премногу краток и макотрпен

11: Damigella, tutta bella,
versa versa quel bel vino;
fa' che cada
la rugiada
di rubino...

1: Con il vino sono nati anche i brindisi, qualcuno e' addirittura il refrain piu' conosciuto di celebri opere liriche, come per esempio quello della *Traviata* di Giuseppe Verdi:

12: Libiamo nei lieti calici, che la bellezza infiora

1: o quello della *Cavalleria Rusticana* di Pietro Mascagni:

13: Viva il vino spumeggiante nel bicchiere scintillante

1: L'unico vino, forse, che abbia ispirato e dato addirittura il titolo ad un'opera buffa e' la Barbera: *Il vino di Barbera*, parole e musica di Giuseppe Cotti Caccia, presentata al Teatro Vittorio Emanuele di Torino nel 1866. Canta il

coro: Confessar lo pur conviene
la Barbera e' un buon liquor
sangue instilla nelle vene
e mantiene il buon umor.
La Barbera piu' vivaci
fece i giovin del paese;
la Barbera piu' robusto
e piu' forte l'uomo rese.
Viva dunque la Barbera
viva sempre il suo liquor.

1: Durante una conferenza sul vino e la poesia, all'Universita' di Torino, la sera dell' 8 marzo 1880, lo scrittore Giuseppe Giacosa disse che i poeti del vino si potevano dividere in due categorie: quelli che il vino lo avevano cantato e quelli che lo avevano bevuto. E Goethe ha addirittura scritto:

14: Si puo', a ben rifletterci, bere il vino per cinque motivi: per far festa; poi, per calmare la sete; per evitare di aver sete dopo; per fare onore al buon vino; e, finalmente, per qualsiasi altro motivo.

1: Il vino e' naturalmente messaggero e complice d'amore. Proclamava il greco Anacreonte:

15: A me non piace l'uomo che, bevendo presso al cratere colmo, di risse parla, di lacrimose guerre; ma quello che, delle Muse gli amabili doni intrecciando, e d'Afrodite, parla di gioie e di piaceri.

1: Ovidio, piu' di duemila anni fa, scriveva in un libretto dedicato all' „Arte dell'amore“:

16: Venere in mezzo ai vini e' stata fuoco nel fuoco

- 11: Госпогице, ретка убавице,
 точи, ај наточи од тоа рујно вино;
 разлеј де,
 од таа роса
 рубинова
- 1: Со виното се родиле и здравиците, а некои од нив претставуваат најпознати рефрени од славните лирски опери, како оној од Травијата на Џузепе Верди:
12. Да се напиеме од слатките пехари, што убавината ги расцветува . . .
- 1: или, пак, рефренот од „Кавалерија рустикана“ на Пјетро Маскањи:
- 13: Да живее виното, што во чашата што светка се пени!
- 1: Можеби единственото вино коешто инспирирало и по кое е насловена една комична опера е БАРБЕРА, текст и музика на Џузепе Коти Кача, изведена 1866-та година во театарот Виторио Емануеле во Торино. Хорот пее:
- хор: Да му признаеме, сепак,
 Барбера е добар напиток
 крв влева во вени
 и нè прави добро расположени.
 Младите од селото
 Барбера ги палави;
 Барбера посилен
 и поцврст човекот го прави.
 Па, нека живее БАРБЕРА,
 нека живее за секогаш неговата крв!
- 1: За време на едно предавање за виното и поезијата, на Универзитетот во Торино, вечерта на 8 март 1880-та година, писателот Џузепе Џакоза рекол дека постите на виното можат да се поделат во две групи: оние што го пејат и оние што го пијат. Но, и да го цитираме она што во врска со оваа тема напишал Волфганг Гете:
- 14: Ако размислиме добро, виното може да се пие заради пет причини: за развеселување; потоа, за да се згасне жедта; за да не се биде жедни и по него; за да му се направи чест на доброто вино и, на крај, заради која било причина.
- 1: Виното, сепак, е гласник и соучесник на љубовта. Анакреонот пееше:
- 15: Не го сакам човекот кој, пиејќи кај полната бочва, за караници зборува, за војни ужасни; туку го сакам оној којшто, испреплетувајќи слатките подароци од Музите и од Афродита, зборува за радости и за сладости.
- 1: А Овидиј, кој честопати го препорачувал виното како „средство“ за освојување, во својата книшка посветена на „Љубовната уметност“ (Ars amandi) пред повеќе од две илјади години, пишуваше:
- 16: Венера среде вината била ОГАН во ОГАН!

- 1: Il vino per sedurre, dunque, ma anche il vino per dimenticare, come scrive il „poeta maledetto“ Charles Baudelaire, che aggiunge:
- 17: Profonde gioie del vino, chi non vi ha conosciute? Chiunque abbia avuto un rimorso da placare, un dolore da soffocare, un castello in aria da costruire, tutti costoro vi hanno invocato, dio misterioso nascosto nelle fibre della vi . . .
- 1: Dioniso, il dio della vite e del vino, e' sempre stato il „liberatore degli affanni“ per eccellenza, come ricordano questi versi di Teognide e Alceo scritti piu' di duemilacinquecento anni fa:
- 18: L'uggia dei foschi pensieri ti snebbierai bevicchiando; con tal vinetto in corpo ti spunteranno le ali.
- 19: Beviamo! Perche' aspettare le lucerne? Breve e' il tempo. O amato fanciullo, prendi le grandi tazze variopinte, perche' il figlio di Zeus e di Semele diede agli uomini il vino per dimenticare i dolori . . .
- 1: E Umberto Saba sosteneva:
- 20: La vita e' cosi' amara, il vino cosi' dolce: perche' non bere?
- 1: Ancora Li Po:
- 21: Per lavare le vecchie pene
bisogna vuotare mille bicchieri.
- 1: Senza esagerare, pero', perche' il vino, dopo la gioia, puo' trascinare nella malinconia piu' nera. Ricorda Pascoli:
- 22: Ha tre grappoli, la vite,
bevi del primo il limpido piacere;
bevi dell'altro l'oblio breve
e mite, e piu' non bere;
che' sonno e' il terzo, e con lo sguardo acuto
nel nero sonno vigila da un canto,
sappi, il dolore; ed alto grida
un muto pianto gia' pianto.
- 1: E', invece, un vino malinconico, cupo, quello cantato dal francese De Musset; un vino che non ricorda cose d'amore, non aiuta a dimenticare; anzi inasprisce le tristezze e le angosce; un vino che porta alla distruzione. E, infatti, il poeta mori' avvelenato dall'assenzio. E se la poesia ci invita a cercare — senza trovarla — la chiave di qualche mistero, forse le piu' belle parole sul vino sono state scritte da Pablo Neruda:
- 23: Vino, figlio stellato della terra, vino, liscio come una spada d'oro, morbido come un velluto scompigliato, non sei mai entrato tutto in una coppa, in un canto, in un uomo.
- coro: VIVA SEMPRE IL VINO!

(RIDUZIONE E ADATTAMENTO DA: A. APPIANO, I „TRE GRAPPOLI“ DI PASCOLI, OVVERO IL VINO E LA POESIA, IN „CIVILTA' DEL BERE“, MILANO, XVII, 5. 1990, pp. 159/160)

- 1: Значи, виното како средство за заведување... но исто така и виното како средство за да се заборави, како што „проколнатиот поет“ Шарл Бодлер припомнува:
- 17: О, бескрајна Моќ од виното, кој не Те запознал? Секој што имал грижи да ублажи, болка да загуши, кула во облаци да изгради, сите тие Те привикувале, о таинствен Богу сокриен во жилите на лозјето.
- 1: Дионис, односно латинскиот Бахус, богот на виновата лоза и на виното, отсекогаш бил „вистински ослободител од јадовите“, како што потсетуваат стиховите на Теогнид и Алкеј, напишани пред повеќе од 2500 години:
- 18: Тежината на црните мисли потпивнувајќи, ќе ја олесниш; со винце такво во телото ќе ти израснат крилја!
- 19: Да пиеме! Зошто да ги чекаме вечерните светилки? Векот е краток. О, сакано момче, земи ги големите шарени чаши, оти синот на Зевс и на Семеле им дари вино на луѓето за да забораваат на болките.
- 1: Поетот Умберто Саба пишува:
- 20: Животот е толку горчлив, а виното толку слатко: па, зошто да не пиеме?
- 1: ... а, пак, Кинескиот Ли По додава:
- 21: За да ги исплакнеме старите маки
треба да испразниме илјадници чаши
- 1: Меѓутоа, да не се претерува, зашто виното, после радоста, може да нè одвлече во најцрна тага, како што потсетува Џовани Пасколи:
- 22: Има три грозда виновата лоза,
од првиот испиј го ведрото задоволство;
од вториот испиј го кусиот и сладок заборав,
и повеќе не пиј;
оти третиот дремка е, и со погледот остар
во црна дремка бдее од еден агол,
знај, болката; и пушта
еден безгласен плач веќе оплакан
- 1: За разлика од ова, виното опеано од францускиот поет Алфре де Мисе е тажно, мрачно; вино што не потсетува на љубовта, ниту го потпомага заборавот; туку уште повеќе ги засилува тагата и јадовите; вино што води кон уништување. И навистина, поетот умрел отруен од пелин. Ако, значи, поезијата нè кани да го бараме клучот на некоја тајна, можеби најубавите зборови за виното ги напиша Пабло Неруда:
- 23: Вино, свезден син на земјата; вино, мазно како златна сабја, меко како разбрането кадифе, никогаш не те собра сето во еден пехар, во една песна, во еден човек!
- хор: ДА ЖИВЕЕ ВИНОТО!

(ТЕКСТОВ Е ОБРАБОТЕН ВРЗ ОСНОВА
НА: А. АПЈАНО, „ТРИТЕ ПАСКОЛИЕВИ
ГРОЗДА“, ОДНОСНО ВИНОТО И ПОВЕ-
ЗИЈАТА, ВО „CIVILTA' DEL BERE“,
XVII, 5, 1990, СТР. 159—160)

IN VINO — VERITAS!

(CANZONE POPOLARE LOMBARDO-VENETA, ELABORATA DA
BALLONI-MORETTO)

E che la vada ben, che la vada mal:
siamo il fior de la gioventu':
pensa a mangiare e a bere
e bevi...

anche tu!

GRIGNOLINO
BARBERA
SANGIOVESE
ALBANA
MALVASIA

al mattino!
alla sera!
per un mese!
per una settimana!
sempre sia!

Osteria
Beviamo!

CASA MIA!
SEMPRE!

Oggi

domani

e dopodomani

S E M P R E ! ! !

C'e' chi dice che il vino fa mal:
e' tutta gente dell'ospedal!

O VOI CHE L'AVETE PIU' PIENO DEL NOSTRO,
DATECI UN PO' DEL VOSTRO,
AFFINCHE' ANCHE IL NOSTRO
SIA PIENO COME IL VOSTRO!

NOI CHE L'ABBIAMO PIU' PIENO DEL VOSTRO
VE NE DAREMO UN PO' DEL NOSTRO,
AFFINCHE' ANCHE IL VOSTRO
SIA PIENO COME IL NOSTRO!

G R A A A S S S I E ! ! ! . . .

ВО ВИНОТО Е ВИСТИНАТА

(НАРОДНА ПЕСНА, ПОПУЛАРНА ВО СЕВЕРО-ИСТОЧНА ИТАЛИЈА,
ОБРАБОТЕНА ОД БАЛОНИ — МОРЕТО)

И да оди на добро, и да оди на лошо:
и пак ние сме цвет на младоста:
гледај да јадеш, да пиеш,
гледај да пиеш...

ГРИЊОЛИНО
БАРБЕРА
САНЦОВЕЗЕ
АЛБАНА
МАЛВАЗИЈА
Меано
Да пиеме!
Денес

и ти!

наутро fino!
за вечера
целиот месец!
цела недела в меана!
не е зијан!
ДОМЕ МОЈ!
СЕКОГАШ!

утре

и задутре

С Е К О Г А Ш !!!

Има такви по кои виното штети:
за во болница сите се тие!

ВИЕ ШТО ЈА ИМАТЕ ПОПОЛНА ОД НАШАТА,
ДАЈТЕ НИ МАЛКУ ОД ВАШАТА,
ЗА ДА И НАШАТА
БИДЕ ПОЛНА КАКО И ВАШАТА!

НИЕ ШТО ЈА ИМАМЕ ПОПОЛНА ОД ВАШАТА,
ЌЕ ВИ ДАДЕМЕ МАЛКУ ОД НАШАТА,
ЗА ДА И ВАШАТА
БИДЕ ПОЛНА КАКО НАШАТА!

Ф А А А А Л Л Л Л Л А А А А А !!!

LA MIA MAMMA MI DICEVA

(CANZONE POPOLARE LOMBARDO-VENETA, ELABORATA DA
BALLONI-MORETTO)

La mia mamma mi diceva:
„Non amar le donne bionde,
che son tutte vagabonde!“
Non mi sposero' mai piu'!

La mia mamma mi diceva:
„Non amar le donne more,
che son tutte traditore!“
Non mi sposero' mai piu'!

La mia mamma mi diceva:
„Non amar la donna bruna,
che ti portera' sfortuna!“
Non mi sposero' mai piu'!

La mia mamma mi diceva:
„Non amar le donne rosse,
che a vent'anni son gia' grosse!“
Non mi sposero' mai piu',
piu',

piu',

piu',

piu',

piu',

piuuuuuuuuuu' piuuu': PIU'!!!

МАЈКА МИ МИ ВЕЛЕСИ

(НАРОДНА ПЕСНА, ОБРАБОТЕНА ОД БАЛОНИ-МОРЕТО,
ПОПУЛАРНА ВО СЕВЕРО-ИСТОЧНА ИТАЛИЈА)

Мајка ми ми велеше:
„Не љуби русокоси моми,
оти само безделничат!“
Никогаш нема да се оженам!

Мајка ми ми велеше:
„Не љуби црни моми,
оти сите се неверни!“
Никогаш нема да се оженам!

Мајка ми ми велеше:
„Не љуби темнокоси моми,
оти аир не ќе видиш од нив!“
Никогаш нема да се оженам!

Мајка ми ми велеше:
„Црвенокоси моми не љуби,
во дваесетта тие веќе се буренца!“
Никогаш нема да се оженам!

ONORE A BACCO!

- I VOCE:
Quant'e' bella giovinezza,
che si fugge tuttavia!
- TUTTI:
Ognun segua, Bacco, te!
Bacco, Bacco, eu' oe'!
- I VOCE:
Chi vuol esser lieto, sia!
di doman non v'e' certezza!
- TUTTI:
Chi vuol beber, vegna qui!
Ognun gridi eu' oé!
- CORO:
Viva Noe'
gran patriarca,
salvato dall' Arca,
sapete perche'?
Ei fu l'inventore
del dolce licore
che allegri ci fa.
- II VOCE:
Io vo' bere ancor mi!
- TUTTI:
Gli e' del vino ancor per ti!
- III VOCE:
Lassa beber prima a me!
- TUTTI:
Ognun segua, Bacco, te!
- 4 VOCI:
Bevevano i nostri padri?
- CORO:
Si' si' si'!
- 4 VOCI:
Bevevan le nostre madri?
- CORO:
Si' si' si'!
E noi che figli siamo, beviamo, beviamo,
e noi che figli siamo, beviam, beviam
del vin!
- TUTTI:
Vinum bonum et suave
bonis bonum pravis prave,
cunctis dulcis sapor, ave
mundana letitia!
(...)

СЛАВА НА БАХУС!

I глас:

Колку лична си ни, младост,
и секогаш в миг си одлетуваш!

Сите:

Секој, Бахусе, по тебе нека оди!
Бахусе, Бахусе, еј, еј!

I глас:

Утре што ќе биде, дал' некој знае?
Затоа сега време е за радост!

Сите:

Кој сака да пие овде нека дојде!
И секој да викне еј, еј!

Хор:

Да живее Ное,
големиот патриарх,
спасен со Арката
знаете ли зошто?
Тој ја створил
напивката слатка
што весели нè прави.

II глас:

Сакам и јас да се напијам!

Сите:

Има и за тебе доста вино!

III глас:

Дај, јас прв да се напијам!

Сите:

Секој, Бахусе, по тебе нека оди!

4 гласа:

Нели пиеле нашите татковци?

Хор:

Да, секако!

4 гласа:

Нели пиеле нашите мајки?

Хор:

Да, секако!

Па, и ние, децата нивни,
ајде со чаши, ајде со чаши!

Па, и ние, децата нивни,
ајде да пиеме вино со чаши!

Сите:

Добро, слатко вино,
за добрите добро, за лошите лошо,
за сите сладок вкус, здраво,
човекова радост!
(...)

IL CORO VA...

...DAVVERO ALLA GRANDE!

Ave color vini clari;
ave sapor sine pari;
tua nos inebriari
digneris potentia!

(...)

Supplicamus, hic abunda,
per te mensa fit fecunda
et nos cum voce iucunda,
deducamus gaudia!

CORO:

Del bianco MOSCATELLO,
del rosso GRIGNOLIN
ne avessi un botticello!
Vorrei veder la fin!

Gin, Gin, porta un quartin!

III VOCE:

Io mi moro gia' di sonno!

IV VOCE:

Voi siete ebre, che io lo so!

CORO:

Porta da bere, porta da bere.

2 VOCI:

Ognun gridi Bacco, Bacco!
e pur cacci del vin giu'!

CORO:

Gin, Gin, porta un quartin!

I VOCE:

Bevi tu, e tu, e tu!

CORO:

Porta da bere un po' di vin!

2 VOCI:

Ognun segua, Bacco, te!
Bacco, Bacco, eu' oe'!

CORO:

Questa e' la regola che seguono gli italici
alzano i calici, vuotano i bicchier!

Se ti viene il raffreddore,
non uscire mai di sera:
bevi, bevi del BARBERA
ed il mal ti passera'!
(...)

Se ti viene il mal di pancia,
non andare in farmacia:
bevi tanta MALVASIA
ed il mal ti passera'!
(...)

Se ti viene il mal di piedi
per diciotto volte al mese,
bevi vino SANGIOVESE
ed il mal ti passera'!

Здраво, бојата на бистрот вино;
здраво, вкус на кој рамен му нема;
да бидеме опиени
од твојата моќ, те молиме!

(. . .)

Биди обилно, те преколнуваме,
со тебе софрата побогата ни станува,
а ние со глас радосен
веселби ќе славиме!

Хор:

Од белото МОСКАТЕЛО,
од црвеното ГРИЊОЛИНО
како ли буренце да имаше пред мене,
дното би сакал да му го видам!
Џино, Џино, донеси четврт!

III глас:

Јас веќе умирам за сон!

IV глас:

Па, вие сте пијани, гледам!

Хор:

Донеси за пиење, донеси за пиење!

2 гласа:

Секој нека викне Бахус, Бахус!
и нека натопа грло!

Хор:

Џино, Џино, донеси четврт!

I глас:

Напиј се ти и ти, и ти!

Хор:

Донеси за пиење малку вино!

2 гласа:

Секој, Бахусе, по тебе нека оди!

Хор:

Бахусе, Бахусе, еј, еј!

Таков е обичајот на сите Италијанци:
чашки креваат, сушат бокали!

Ако настинка те фати,
навечер не излегувај!
Здраво напиј се БАРБЕРА,
па болката ќе мине!

(. . .)

Ако стомакот те заболи,
во аптека не влегувај!
Напиј се само МАЛВАЗИЈА,
па болката ќе мине!

(. . .)

Ако нозете те заболат,
осумнаесет пати месечно
напиј се вино САНЦОВЕЗЕ,
па болката ќе мине!

Per gli uomini da bene
generoso vin si versi!
L'acqua e' fatta pei perversi
e il Diluvio lo provo'!

Viva Noe', ...

(LIBERA COMPOSIZIONE DI FRAM-
MENTI DI TESTI DI LORENZO IL
MAGNIFICO, LUDOVICO ARIOSTO,
„CARMINA BURANA“, E UNA CANZO-
NE POPOLARE NEL LOMBARDO-VE-
NETO)

SCIURI

(CANZONE POPOLARE SICILIANA)

Sciuri, sciuri! Sciuri di tuttu l'annu
l'amuri ca mi dasti ti lu tornu!

Sciuri di gelsuminu abbrancicanti,
ogni stagione io canciu l'amanti!

За луѓето добри
рујно вино нека се точи!
Водата, пак, лошите ги чека
и Потопот тоа го покажа!
Да живее Ное...

(СЛОБОДЕН СОСТАВ СО ИЗВАДОЦИ ОД
ТЕКСТОВИ НА ЛОРЕНЦО ИЛ МАЊИ-
ФИКО, ЛУДОВИКО АРИОСТО, ОД „КАР-
МИНА БУРАНА“ И ЕДНА НАРОДНА
ПЕСНА, ПОПУЛАРНА ВО СЕВЕРО-ИС-
ТОЧНИТЕ ОБЛАСТИ НА ИТАЛИЈА)

ЦВЕТ

(НАРОДНА ПЕСНА НА СИЦИЛИЈАНСКИ ДИЈАЛЕКТ)

Цвету, цвету! Цвету на целата година!
Љубовта, што ми ја даде, еве ти ја враќам!

Цвету на јасмин, што ползиш,
секое годишно време јас го менувам љубовникот!

BACCO UBRIACO

1: „Se dell’uve il sangue amabile
non rinfranca ognor le vene,
questa vita e’ troppo labile,
troppo breve e sempre in pene.

Coro: Su su dunque in questo sangue
rinnoviam l’arterie e i muscoli;
(...)
ed in festa baldanzosa
tra gli scherzi e tra le risa
lasciam pur, lasciam passare
lui, che in numeri, e in misure
si ravvolge e si consuma,
e quaggiu’ Tempo si chiama:
e bevendo e ribevendo,
i pensier mandiamo in bando.

2: Benedetto
quel Claretto,
che si spilla in Avignone:
(...).

3: Accusato,
tormentato,
condannato,
sia colui che in pian di Lecore
primo oso’ piantar le viti:
(...)

4: ma lodato,
celebrato,
coronato
sia l’eroe che nelle vigne
di Petraia e di Castello
pianto’ prima il Moscadello.
(...)

5: se di questo tu berrai,
Arianna mia bellissima,
crescera’ si’ tua vaghezza,
che nel fior di giovinezza
parrai Venere stessissima.
(...).

Quattro voci: Quanto errando, oh quanto va
nel cercar la verita’
chi dal vin lungi si sta!
(...).

6: Non fia gia’ che il cioccolatte
v’adoprassi, ovvero il the’;
medicines cosi’ fatte
non saran giammai per me.

7: Beverei prima il veleno,
che un bicchier che fosse pieno

ОПИЕНИОТ БАХУС

- 1: „Ако слатката крв од грозјето
нашите жили не ги раздвижува,
нашиов живот е мошне празен,
премногу краток и секогаш тажен.
(. . .)
- хор: Па, ајде, со таквата крв, ајде
да ги подмладиме вените и мускулите:
(. . .)
и на веселба разиграна,
меѓу шеги и меѓу смеи,
да го оставиме да си оди
тој, што со бројки и со мери
се заплеткува и се троши,
а тука долу Време се вика:
па пиејќи, и пак пиејќи
да ги прогониме сите грижи!
- 2: Благословено да е
она Кларето
кое се точи во Авињон.
(. . .).
- 3: Да се обвини,
да се измачи,
да се осуди
оној, кој во долината на Лекоре
прв се осмели лозјето да посади;
(. . .)
- 4: но, фален нека биде,
вечно славен
и овенчан
оној јунак, кој сред лозјето
на Петраја и на Кастело
прв го посадил Москадело.
(. . .).
- 5: Ако малку од него пивнеш,
моја Аријана, ретка убавице,
толку лична ти ќе станеш,
што во цветот на младоста
Венера самата ќе бидеш.
(. . .).
- 4 гласа: Колку го згрешил, ле, ле, колку патот
го згрешил тој, кој ја бара
вистината, а виното не го сака!
(. . .).
- 6: Чоколадо или чај
не дај боже јас да користам;
на такви лекови
нема никогаш да се сложам.
- 7: Црниот отров поскоро ќе испијам
отколку до усниве да доближам

dell'amaro e reo caffè'.

(..)

8: Chi la squallida cervogia
alle labbra sue congiugne,
presto muore, o rado giugne
all'eta' vecchia e barbogia.

9: Beva il sidro d'Inghilterra
chi vuol gir presto sotterra;
chi vuol gir presto alla morte
le bevande usi del Norte.

(..).

10: Dammi dunque dal boccal d'oro
quel rubino, che e' il mio tesoro:

(..).

11: Del buon Chianti il vin decrepito
maestoso

imperioso

mi passeggia dentro il core,

e ne scaccia senza strepito

ogni affanno e ogni dolore:

(..).

13: Chi l'acqua beve

mai non riceve

grazia da me:

(..).

14: Ella rompe i ponti e gli argini

(..)

su i fioriti e verdi margini

porta oltraggio ai fior piu' vergini.

(..).

15: Lodi pur l'acque del Nilo

il Soldan dei Mammalucchi,

ne' l'Ispano mai si stucchi

d'innalzar quelle del Tago:

(..)

16: l'acqua cedrata

di limoncello

sia sbandeggiata

dal nostro ostello:

17: de' gelsomini

non faccio bevande,

ma tesso ghirlande

su questi miei crini:

(..);

18: i sorbetti, ancorche' ambrati,

e mille altre acque odorose

son bevande da svogliati,

e da femmine leziose:

coro: vino, vino a ciascun beber bisogna,

se fuggir vuole ogni danno;

(..)

- филџан полн со кафе штетно и горко.
(. . .).
- 8: Кој на усните свои
јалово пиво принесува,
набргу ќе умре, или тешко
староста бела ќе живее.
- 9: Овошни сокови од Англија да пие
кој многу сака под земја да спие;
кој набрзо сака да умре,
нека користи напитки од Север.
(. . .).
- 10: Налеј, еј, налеј од златниот бокал
оној рубин, што е моето благо
(. . .).
- 11: Од доброто *Кјанти*, остареното,
величенственото,
моќното вино
в душа слободно ми шета
и лесно оттаму ги прогонува
маките и болки секакви.
(. . .).
- 13: Кој вода ќе пие
од мене нема да добие
никогаш милост.
(. . .).
- 14: Таа мостовите ги руши и сите брани
(. . .).
врз бреговите зелени и расцветани
штета им носи на цветовите најнежни.
(. . .).
- 15: Нека ги фали водите на Нил
Султанот на Мамлуките,
а Шпанците да не се заморат
оние на Тагот да ги возвишат
(. . .):
- 16: прогонета да биде
од нашиот дом
киселата вода
лимонлија:
- 17: напивки не правам
со јасмин,
туку венчиња плетам
за моиве коси
(. . .);
- 18: шербетот, иако килибарен,
и уште илјади води миризливи
им припаѓаат на безволјниците
и на женските афектирани;
- хор: вино, па вино сите мораат да пијат,
ако сакаат да одбегнат зијан
(. . .).

- 19: Quali strani capogiri
d'improvviso mi fan guerra?
Parmi proprio che la terra
sotto i pie' mi si raggiri;
- 20: ma se la terra comincia a tremare,
e traballando minaccia disastri,
lascio la terra, mi salvo nel mare.
- 21: Vara, vara quella gondola
piu' capace e ben fornita,
ch'e' la nostra favorita.
- 22: Su questa nave
(...)
io gir men voglio
(...)
di Brindisi nel porto,
- 23: purché sia carca
di brindisevol merce
questa mia barca.
- 24: Su voghiamo,
navighiamo,
navighiamo infino a Brindisi:
Arianna, brindis, brindisi.
- coro: Oh bell'andare
per barca in mare
verso la sera
di primavera!
(...).
- Su voghiamo, navighiamo,
navighiamo infino a Brindisi:
Arianna, brindis, brindisi.
Passavoga, arranca, arranca:
che la ciurma non si stanca,
anzi lieta si rinfranca,
quando arranca verso Brindisi:
Arianna, brindis, brindisi.
(...).
- 25: E se a te,
e se a te brindisi io fo,
perche' a me
perche' a me
perche' a me faccia il buon pro,
il buon pro,
- coro: Ariannuccia leggiadribelluccia,
cantami un po'
cantami un po'
cantami un poco, e ricantami tu
su la vio'
su la viola la cuccurucu',
la cuccurucu',
sulla viola la cuccurucu'!
(...).

(da „Bacco in Toscana“ di F. Redi)

- 19: Што се овие вртоглавици
кои наеднаш ме опкружуваат?
Под нозете, чиниш,
земјата се вртела;
- 20: но, ако земјата самата се затресе
и, лулеејќи се, катастрофи навестува,
ќе избегнам од копно, в море ќе се спасам.
- 21: Па спушти, спушти ја онаа гондола
поголема и поснабдена,
најомилената наша.
- 22: Со овој брод
(. . .)
сакам да допловам
(. . .)
до пристаништето на Бриндизи,
- 23: под услов преполно да биде
со наздравички товар
моево бротче.
- 24: Ајде, да весламе,
да пловиме,
да пловиме сè до Бриндизи:
Аријана, бриндиз, бриндизи.
- хор: О, слатко пловење
со чамец по море
во приквечернина
на пролет!
(. . .).
Веслај ве', ајде, веслај ве':
а веслачите не се заморуваат,
туку весело се освежуваат,
оти веслаат кон Бриндизи:
Аријана, бриндиз, бриндизи
(. . .).
- 25: А штом за тебе,
штом за тебе наздравувам јас,
за да ја
за да ја
за да ја почувствувам користа јас,
користа јас,
- хор: моја Аријаничке милубавичке,
ајде, запеј ми
ајде, запеј ми
ајде, запеј ми и пак запеј ми ти
со вио'
со виола кукуруку',
кукуруку',
со виола кукуруку'!
(. . .).

(Од „Бахус во Тоскана“, на Ф. Реди)

VISITA ALLE OSTERIE

(CANZONE POPOLARE LOMBARDO-VENETA, ELABORATA
DA BALLONI-MORETTO)

Osteria numero ZERO:	parapòn zipòn zipòn!
E' successo un fatto nero:	” ”
anche i morti putrefatti	
si ubriacavano come matti!	Daghela a me, biondina, daghela a me, bionda!

Osteria numero UNO:	parapòn...
non c'e' dentro mai nessuno,	
ma c'e' dentro la padrona,	
che davvero e' propria bona!	Daghela...

(...)

Osteria numero CENTO:	parapòn...
esci fuori, se sei dentro;	
non puoi stare fino a sera	
a ubriacarti di Barbera!	Daghela...

Osteria del GRIGNOLINO:	parapòn...
qui si beve solo vino!	
Chi non beve in compagnia	
o e' un ladro o e' una spia!	Daghela...

(...)

Osteria numero MILLE:	parapòn...
questo vino fa scintille!	
Fa scintille e scintilline:	
su', bevetelo, bambine!	Daghela...

CI VUOLE UN FIORE

(G. RODARI — S. ENDRIGO)

Le cose di ogni giorno
raccontano segreti
a chi le sa guardare
ed ascoltare...

Per fare un tavolo
ci vuole il legno,
per fare il legno
ci vuole l'albero,
per fare l'albero
ci vuole il seme,
per fare il seme
ci vuole il frutto,
per fare il frutto
ci vuole un fiore,
per fare il tavolo
ci vuole un fiore!

Per fare un fiore
ci vuole il ramo,
per fare il ramo
ci vuole l'albero,
per fare l'albero
ci vuole il bosco,
per fare il bosco
ci vuole il monte,
per fare il monte
ci vuol la terra,
per far la terra
ci vuole un fiore,
per fare tutto
ci vuole un fiore!

ПОТРЕБЕН Е ЦВЕТ

(Ц. РОДАРИ — С. ЕНДРИГО)

Секојдневните нешта
тајни му откриваат
на оној кој умее да ги гледа
и да ги слуша . . .

За една маса
потребно е дрво,
за едно дрво
потребно е стебло,
за едно стебло
потребна е семка,
за една семка
потребен е плод,
за еден плод
потребен е цвет,
за една маса
потребен е цвет!

За еден цвет
потребна е гранка,
за една гранка
потребно е дрво,
за едно дрво
потребна е шума,
за една шума
потребна е гора,
за една гора
потребна е земја,
за земја
потребен е цвет,
за сè што и да се прави
потребен е цвет!

A conclusione dello spettacolo le coriste fanno omaggio al pubblico del proprio fiore

Questo è il **secondo** (ВИНОТО И ПОЕЗИЈАТА - *VINOTO I POEZIJATA* IL VINO E LA POESIA) di tre opuscoli che costituiscono insieme la riedizione, elaborata al computer da Augusto Fonseca in versione bilingue e arricchita da immagini fotografiche, del supplemento alla rivista in lingua macedone

“Литературен збор *Literaturen zbor* – La parola letteraria”,

Skopje 1991, Anno XXXVIII, 1-2, pp.87/183, interamente dedicato

al **30°** ANNIVERSARIO DEGLI STUDI DI LINGUA E LETTERATURA ITALIANA IN MACEDONIA.

Il primo e il terzo opuscolo sono intitolati rispettivamente

СВЕЧЕНО ОТВАРАЊЕ *SVEČENO OTVARANJE* – CERIMONIA INAUGURALE

e СТУДЕНТСКИ СИМПОЗИУМ *STUDENTSKI SIMPOZIUM* SIMPOSIO STUDENTESCO.

© 2010 *Augusto Fonseca*

www.collanaslavica.info elaufonseca@libero.it

Лекторати по Италијански Јазик

30

lettorato di lingua Italiana

